

තක්සේරු වන ආයෝජන ආදායම (Assessable Investment Income)

Lecturer:

Mr. Nuwan Sameera

ACA, ACPM, CTA(Reading), ACCA (finalist), M.Sc. in MGT
SJP, B.Sc. (Accounting) Special 1st Class SJP, CTHE (RUSL),
Lecturer at State University in Sri Lanka

Taxation with Nuwan Sameera

1

ඉගෙනුම් ඵල

මෙම පරිච්ඡේදය අවසානයේදී ඔබට,

- ✓ ආයෝජන ආදායම් යටතට අයත් දායම් මූලාශ්‍ර හඳුනාගැනීමට
- ✓ එම ආයෝජන ආදායම් සඳහා අදාළ රඳවා ගැනීමේ බදු අනුපාත සහ රඳවා ගැනීමේ බදු ගැලපීම් සිදුකරන ආකාරය පිළිබඳව
- ✓ තක්සේරුවන ආයෝජන ආදායම් ගණනයේ දී බදු සඳහා නිදහස් වන ආදායම් හඳුනාගැනීමට
- ✓ තක්සේරුවන ආයෝජන ආදායම ගණනය කරන ආකාරය පිළිබඳව මෙන්ම
- ✓ තක්සේරුවන වෙනත් ආදායම් ගණනය කරන ආකාරය පිළිබඳව මනා අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට හැකිවනු ඇත

Taxation with Nuwan Sameera

2

හැඳින්වීම

තැනැත්තෙකු විසින් තක්සේරු වසරක් තුළද ආයෝජන මත තමන්ට ලැබෙන ලැබීම් සහ ලාභ එම වර්ෂය සඳහා ඔහුගේ ආයෝජන ආදායමකි. ආයෝජන ආදායම් හඳුනා ගැනීමේදී මුදල් පදනම සාමාන්‍යයෙන් භාවිතා කරයි.

ඇතුළත් වන ආදායම්

- ලාභාංශ, පොලී, වට්ටම්, අය කිරීම්, වාර්ෂික, ස්වාභාවික සම්පත් ගෙවුම්, කුලී, අධි මිල සහ රාජ්‍ය භාග
- ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලැබෙන ලාභ
- ආයෝජනයක් සීමා කිරීම / හාර ගැනීමක් වෙනුවෙන් ලද මුදල්
- ආයෝජන මත එම තැනැත්තාට ලැබෙන ත්‍යාග
- ලොතරැයි, ඔට්ටු ඇල්ලීම හෝ සුදු ක්‍රීඩාවෙන් දිනුම් ලැබීම්
- මෙම පනත තුළ සඳහන් වෙනත් මුදලක්

නමුත් මෙම ආයෝජන සඳහා පහත ආදායම් ඇතුළත් නොවේ.

- සේවා නියුක්ති ආදායම
- නිදහස් ආයෝජන ආදායම්
- අවසාන රඳවා ගත් බදු ගෙවූ ආදායම්
- ව්‍යාපාර ආදායම්

ආයෝජන ආදායම් පිළිබඳ සැලකීමේදී එක් එක් ආයෝජන ආදායම් මත සිදු කළ යුතු බදු ගැලපීම් පහත වේ.

ආයෝජන ප්‍රතිලාභ වලින් බද්ද රඳවා ගැනීම (34 වගන්තිය)

84, 84(අ) හා 85 වගන්තිය අනුව, පහත ගෙවීම් වලින් කරන අවස්ථාවේදී අදාළ අනුපාතය යටතේ රඳවා ගැනීමේ බදු අඩු කළ යුතුය

ගෙවීම් වර්ගය	AIT/WHT අනුපාතය
පොළිය හෝ වට්ටම්	10%
වාසික කැනැක්තෙකුට ගෙවනු ලබන කුලිය	10%
වාසික නොවන කැනැක්තෙකුට ගෙවනු ලබන කුලිය	14%
රාජ්‍ය සහන, අධි මිල, ගාස්තු, ස්වභාවික සම්පත් ගෙවීම්, විශ්‍රාම ගෙවීම්, ලොකරැයි, ක්‍ෂාය ඔට්ටු හෝ සුදු දිණුම්	14%
ජාතික මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ අධිකාරයේ වෙන්දේසියක දී විකුණනු ලබන මැණිකක විකුණුම් මිල මත (Final Withholding Tax)	2.5%
ලාභාංශ (Final Withholding Tax)	15%

ලාභාංශ ආදායම – (WHT 15% Final Tax)

සමාගමක් විසින් ලාභ කොටස්, කොටස් හිමියන්ට බෙදා හැරීම මත ලාභාංශ ඇති වේ

මෙය අවසාන රඳවා ගැනීමේ බද්දක්වන බැවින් නැවත ආයෝජනව අදායමක් ලෙස නොගන්නා අතර ගෙවන ලද රඳවා ගැනීමේ බදු බදු වැඩක් ලෙසද නොසලකයි

බදු නිදහස් ලාභාංශ (කුන්වන උපලේඛනය)

- ✓ යම් වාසික සමාගමක් විසින් වෙනත් සමාගමකින් ලද ලාභාංශ මත ගෙවීමක් කර ඇත්නම් ලද ලාභාංශය බදු සඳහා නිදහස් ලාභාංශයක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය.

පොලී ආදායම (WHT 10%)

තැනැත්තෙකුගේ මුදල් ආයෝජන, තැන්පතු, ණයට දීම වැනි ක්‍රියා මාර්ග නිසා පොලී ආදායම් උද්ගත වේ. එම පොලී ආදායම මත දළ පොලිය ආදායම බදු සඳහා හඳුනාගත යුතුය

බදු නිදහස් පොලී ආදායම් (3 වන උපලේඛනය)

- ✓ පුණ්‍ය ආයතනයක් ලද පොලී ආදායම් එම පොලී අවශ්‍ය තැනැත්තන්ට ආයතනිකමය රැකවරණය සපයන බවට දේශීය ආදායම් කොමසාරිස්වරයා සැහිමකට පත්වන බව.
- ✓ 2018 අප්‍රේල් 01 වන දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ශ්‍රී ලංකාවේ ඕනෑම තැනැත්තෙකුට හෝ ශ්‍රී ලංකා රජයට ප්‍රදානය කර ඇති යම් ණයක් මත ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත යම් තැනැත්තෙකු විසින් උපයන පොලිය.
- ✓ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අනුමැතිය ඇතිව වාණිජ බැංකුවක හෝ විශේෂිත බැංකුවක විවෘත කර ඇති විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ගිණුමක් මත උපයන පොලී ආදායම.
- ✓ 2018 අප්‍රේල් 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි දේශීය, විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් වටිනාකම නියම කර ඇති ස්වෛරී බැඳුම්කර මත නිර්වාසීයකයන්ට ගෙවන පොලිය.
- ✓ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර ද ඇතුලත් ම වටිනාකමට අදාළ විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් තීරණය කර ඇති ඕනෑම ස්වෛරී බැඳුම්කරයක් මත ගෙවන ලද පොලිය.

කුලී ආදායම (WHT 10% or 14%)

- ✓ තැනැත්තෙකු තමන්ගේ දේපල කුලියට දීමෙන් මෙම ආදායම උද්ගත වේ
- ✓ එම කුලියට දීම තවත් සාමාන්‍ය පුද්ගලයෙකුට දී ඇති විට දළ කුලිය ඔහුගේ ආදායම වේ.
- ✓ ම කුලියට දීම රඳවාගත් නියෝජිතයෙකුට දී ඇති විට (ව්‍යාපාරික) ඔවුන් විසින් කුලිය මත රඳවාගත් බද්දක් අය කර ශුද්ධ කුලිය අයිතිකරුට ලබා දේ. එවිට පහත ආකාරයට දළ කුලිය සොයාගත යුතුය.
- ✓ කුලී ආදායම් ගණනයේදී එකී දේපල කුලිය දීමට අදාළ වියදම් අඩු කළ හැකි වේ උදා: වරිපනම්, ප්‍රචාරණ වියදම්
- ✓ තනි පුද්ගලයින් සඳහා අළුත් වැඩියා සහ ක්‍ෂය වියදම් සඳහා පනතේ 52 වගන්තිය මත 25% සුදුසුකම් සහනයක් කුලී තක්සේරු ආදායම මත ලබා ගැනීමෙන් හෝ සත්‍ය වියදම් ඊට වැඩි නම් සත්‍ය වියදම අදාළ පරිදි අඩු කර ගැනීම සිදු කළ යුතුය. (එකවිට මෙම දෙවර්ගයම අඩු කළ නොහැකි බව මතක තබාගත යුතුයි) - 5 වන උපලේඛනය

Taxation with Nuwan Sameera

9

සුදු, ඔට්ටු හෝ ලොතරැයි දිනුම් ලැබීමේ ආදායම WHT 14% Final Tax)

මෙම ආදායම් ලැබීමේදී පහත නියමයන් අදාළ වේ

- ✓ රු. 500,000 දක්වා එවැනි දිනුමක් ආදායම් බද්දෙන් නිදහස් වීම. (3 වන උපලේඛනය)
- ✓ රු. 500,000 වැඩි දිනුම් 14% රඳවා ගැනීමේ බද්දට යටත්ව ලැබේ. (84 වගන්තිය)
- ✓ එලෙස අඩු කළ රඳවාගත් බද්ද අවසාන බද්දකි. (88 වගන්තිය)
- ✓ එලෙස රඳවා ගත් බදු අඩු කර ඇති විට එම දිනුම් ආදායම නැවත බද්දට යටත් නොවේ.

Taxation with Nuwan Sameera

10

ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලැබෙන ලාභ (ප්‍රාග්ධන ලාභය)

ආදායම් බදු කාර්යය සඳහා ප්‍රාග්ධන ලාභය ආයෝජන ආදායමක් ලෙස සලකයි. ඒ අනුව ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලැබෙන ලාභ, ප්‍රාග්ධන ලාභ වේ

195 වගන්තියට අනුව ආයෝජන වත්කමක් යන්නෙන්,

(අ) යම් ආයෝජනයක කොටසක් ලෙස දරනු ලබන ප්‍රාග්ධන වත්කම් සහ

(ආ) ඊට යම් පුද්ගලයෙකු ප්‍රධාන වශයෙන් පදිංචි ස්ථානය (අවුරුදු 03 ක හිමිකාරිත්වය දරා ඉන් අවුරුදු 02 ක් අවම වශයෙන් එහි පදිංචිව සිටියේ නම් අදාළ නොවේ)

ප්‍රාග්ධන වත්කම් යන්නෙන් පහත දැක්වෙන වත්කම් අදහස් වේ.

- ඉඩම් හෝ ගොඩනැගිලි
- යම් සමාගමක් හවුල් ව්‍යාපාරයක් හෝ භාරයක් පිළිබඳව යම් සාමාජිකත්ව සම්බන්ධතාවක්
- යම් සුරකුම්පතක් හෝ වෙනත් යම් මූල්‍ය වත්කමක්
- ඉහත සඳහන් යම් වත්කමක් පිළිබඳව යම් වරණයක්, අයිතිවාසිකමක් හෝ වෙනත් සම්බන්ධතාවක්

නමුත්, වෙළඳ තොගය හෝ ක්ෂය විය හැකි වත්කම් ඊට ඇතුළත් නොවේ.

11

ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලැබෙන ලාභ (ප්‍රාග්ධන ලාභය)

ප්‍රාග්ධන ලාභය/අලාභය = ලද ප්‍රතිශ්ඨාව - වත්කමේ පිරිවැය

ලාභය තීරණය කිරීමේදී පහත කරුණු සැලකිල්ලට ගත යුතුය

- ✓ වත්කම ආයෝජන වත්කමක් වන්නේ ද යන්න.
- ✓ වත්කම උපලබ්ධි කිරීමට පෙර ව්‍යාපාරයකට කිසිදු ආකාරයකින් සම්බන්ධ වූ කාර්යයකට භාවිතා නොකළ බව.
- ✓ වාසික තැනැත්තෙකු සඳහා ගණනය කළ ලාභය රු. 50,000 ක් නොඉක්මවන බව.

ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලැබෙන ලාභ (ප්‍රාග්ධන ලාභය)

වත්කමක පිරිවැය (37 වගන්තිය)

වත්කම අත්පත් කර ගැනීමේ වියදම්	XXX
(+) වත්කම වෙනස් කිරීමේදී දැරූ වියදම්	XXX

(වැඩිදියුණු කිරීමේ, නඩත්තු කිරීමේ, අලුත් වැඩියා කිරීමේ වියදම්)

(+) අත්පත් කර ගැනීමේදී හෝ උපලබ්ධියේදී දරන ලද අනුසංගික වියදම් (ප්‍රචාරණ, පැවරුම් බදු, නීතිඥ ගාස්තු)	XXX
වත්කමේ පිරිවැය	XXX

2017/09/30 දිනට පෙර මිලදී ගත් වත්කමක් සම්බන්ධව එදිනට වෙළඳපොළ අගය අත්පත් කරගත් පිරිවැය ලෙස සැලකිය යුතුය.

බදු නිදහස් ප්‍රාග්ධන ලාභ (3 වන උපලේඛනය)

- මිල ලැයිස්තුගත සමාගමක කොටස් විකිණීමෙන් උපලබ්ධි වූ ලාභයි
- ආයෝජන වත්කම් උපලබ්ධි ලාභය රු. 50,000 දක්වා (එක් ආයෝජන වත්කමක් මත)
- යම් පුද්ගලයෙකු ප්‍රධාන වශයෙන් පදිංචි ස්ථානය විකිනීමෙන් උපයන ප්‍රාග්ධන ලාභය (අවුරුදු 03 ක නිමිකාරීත්වය දරා ඉන් අවුරුදු 02 ක් අවම වශයෙන් එහි පදිංචිව සිටියේ නම්)

ප්‍රාග්ධන ලාභ මත බදු අනුපාතය 2025/26

✓ සමාගමක් සම්බන්ධයෙන් - 30%

✓ සමාගමක් නොවන අනෙකුත් තැනැත්තන් සම්බන්ධයෙන් - 10%

ප්‍රාග්ධන ලාභ මත බදු අනුපාතය 2026/27 (after 03rd of June 2026) Inland Revenue (Amendment) Act, No.11 of 2026

	Before 2 nd June 2026	On or after 2 nd June 2026
තනි පුද්ගල	10%	15%
හවුල් ව්‍යාපාර	10%	15%
භාර	10%	30%
ඒකක භාර සහ අන්‍යෝන්‍ය අරමුදල	10%	30%
රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන	10%	30%
සමාගම්	30%	30%

බදු ගෙවීම සහ බදු වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම

උපලබ්ධිය සිදුවූ මස අවසන් දින සිට දින තිහක් තුළ.

THANK YOU !